

ประโยค ป.ธ. ๙

แต่งไทยเป็นมคอ

179

สอบ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๑๗

พระพุทธศาสนาเริ่มแผ่ไปถึงนานาประเทศภายนอกอินเดีย เมื่อครั้งพระเจ้าอโศกมหาราชให้เที่ยวสั่งสอน ในราว พ.ศ. ๓๐๐ ข้อที่อ้างกันในประเทศต่าง ๆ ว่า พระพุทธองค์ได้เสด็จไปสั่งสอนพระศาสนาถึงประเทศนั้น ๆ ก็ดี หรืออ้างว่า ได้วัดอุตันเป็นบริเวณเจดีย์ไว้แต่ในพุทธกาล ดังเช่นอ้างว่า ได้พระเกศาของพระพุทธเจ้าไว้ก็ดี หรือว่า พระองค์ได้ทรงเหยียบบรอยพระพุทธรูปไว้ก็ดี เป็นแต่คำอ้างอันเกิดขึ้นภายหลังทั้งสิ้น แม้การที่รับพระพุทธศาสนาไปในครั้งพระเจ้าอโศกมหาราชนั้น ที่มีเรื่องราวเป็นหลักฐาน ฟังได้ในทางพงศาวดาร ก็แต่ลังกาทวีปประเทศเดียว นอกจากนั้น มีแต่โบราณวัตถุปรากฏอยู่ เป็นสิ่งสำคัญพอสังเกตว่า พระพุทธศาสนาแพร่หลายไปประคิษฐาน ณ ประเทศไหน แต่เมื่อใด

การที่พระพุทธศาสนาแผ่ไปยังนานาประเทศดังกล่าวมานี้ ค่อยแผ่ออกไปโดยลำดับเป็นเวลาหลายร้อยปี อาศัยเหตุที่ชาวอินเดียไปเที่ยวสั่งสอน และชาวประเทศนั้น ๆ เกิดเลื่อมใส รับพระศาสนาประคิษฐานไว้ในบ้านเมืองของตน และสั่งสอนกันเองสืบมา

ก็ลักษณะที่ชาวอินเดียพาพระพุทธศาสนาไปเที่ยวสั่งสอนยังนานาประเทศนั้น มีเค้าเงื่อนปรากฏว่า เพราะการคมนาคมในระหว่างอินเดียกับต่างประเทศมีมาแล้วช้านาน บางทีจะมีมาตั้งแต่ก่อนพุทธกาล ชาวอินเดียที่ไปค้าขาย หรือไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ยังต่างประเทศ ใครถือศาสนาอย่างใด ก็พาศาสนาอย่างนั้นไปประพุกติและสั่งสอนชาวประเทศนั้น ๆ ให้ประพุกติตาม เป็นทำนองเดียวกันทั้งศาสนาพราหมณ์และพระพุทธศาสนา แต่คคิศาสนาทั้งสองนั้นผิดกันในเรื่องสำคัญ ที่ศาสนาพราหมณ์สอนศาสตราคมเกี่ยวข้องไปถึงการ

ปกครองบ้านเมือง ฝ่ายพระพุทธศาสนาสอนแต่ทางธรรมปฏิบัติ หรือถ้าจะว่าอีกอย่างหนึ่ง ศาสนาพราหมณ์ให้ประโยชน์ยิ่งและหย่อนกว่ากันตามชั้นของบุคคล ฝ่ายพระพุทธศาสนาให้ประโยชน์เสมอกัน ไม่ได้เลือกชั้นของบุคคล เหตุที่ศาสนาทั้งสอง ไปเจริญรุ่งเรืองในต่างประเทศจึงผิดกัน ประเทศใดที่ชาวอินเดียได้ไปมีอำนาจปกครอง ประเทศนั้น ศาสนาพราหมณ์มักเจริญรุ่งเรือง เช่นประเทศชวาและประเทศัมพูชาเป็นต้น ประเทศใดที่ชาวอินเดียมิได้ไปปกครอง ประเทศนั้นพระพุทธศาสนามักเจริญรุ่งเรือง เช่นประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น และประเทศพม่า มอญ ไทย เหล่านี้ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงกับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๙

ตัวอย่างแต่งไทยเป็นมคอ

พ.ศ. ๒๕๑๗

181

พุทธศาสนอุจ นามะติ ยทา อโสโก นาม ชคฺติโย มหาราช
 ปมาณโต พุทธปรินิพฺพานโต ปฏฺจาย ติณฺณํ สํวจฺจรสทานมจฺจเยน สมณฺหุเท
 วิเทเส อโยเชติ ทถฺด ทถฺดเว จาริกํ วิจฺริทฺวา พุทฺชนทิกาย พุทฺชนสุชย
 โลกานุกมฺปาย สาสนธมฺมํ ปกาเสตุํ ททา ชมฺพทูปโต วิเทเส ปาภฺภู ๖
 ยงฺกิลฺลิจิ ปน สापเทสวจฺนํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ทถฺด ทถฺดเว จาริกํ วิจฺริทฺวา
 ธมฺมํ เทเสตีติ วา พุทฺธสฺส เกสาทินิ ปริโลกเจกियทฺถุณี พุทฺธสฺส
 ธรรมานกกาเลเยว สทฺธานตีติ วา สมฺมาสมฺพุทฺโธ ปนฺมุทากํ อิมสฺมี เทเส
 อธิฏฺฐทิกฺวา อกฺกนฺทปทเจกियํ ทสฺเสตีติ วา เอวมาทินา นเยน วิเทเสสุ
 ปาภฺภู, สพุทฺธํ ปจฺจายเยว อุตฺปาติ ๖ พุทฺธศาสนอุทฺติ อโสคมหาราชกาเล
 เยสุ วิเทเสสุ ปาภฺภู, เทสุปี ลงฺกาทิปเยเยว พุทฺธศาสนสฺส สกฺกคภาวปฺปวคฺติ
 วิสวาทาราปเทสวเสน คหฺเทศพุพา เจว อโหสิ อปทิสิตพุพา จ ๖ ททฺทเรสุ
 ปน โปราณกานิ ปุชฺชนียทฺถุณี ปากฺฆานิ อนุมาณโต จ สลฺลสฺสเขตพุพานิ
 พุทฺธศาสนมิตฺถํ ททา จ ทถฺด จ ปาภฺภู อโหสิ ปทฺธิจิตฺตยจาทิ ๖

เอวอุทฺติ วิเทเส ปาภฺภูพุทฺธศาสนํ ยสฺมา ชมฺพทูปวาสินอ
 กามนิกมทิสฺส จาริกํ วิจฺริสฺส พุทฺชนทิกาย พุทฺชนสุชย โลกานุกมฺปาย สาสนธมฺมํ
 ปกาเสตุํ, ทถฺด ทถฺดเว รฏฺฐวาสินอ พุทฺทว ทสฺมี สาสนธมฺเม ปสนฺนา
 พุทฺธศาสนํ สกฺกกริสฺส กรฺกกริสฺส มาเนสฺสํ ปุเชสฺสํ ทถฺจ อคฺคทโน อคฺคทโน
 ปเทสสฺส ฐธํ วิย ททฺวา ปคฺคณฺหิสฺส, ปรมฺปราย จ พุทฺธนํ ชนानํ
 ทิกาย สุชย สาสนธมฺมํ ปกาเสตุํ, ทสฺมา อนนทสํวจฺจรสทานมจฺจเยน
 อนุปฺพุเพน วิปฺฝารมคมาตี ๖

พุทธศาสนสุต จ ฆมพูทีปวาสีหิ วิเทเสสุ พุทธนหิตาย พุทธน-
 สุขาย สาสนรมมํ ปกาสิตุํ ปากฎกา ยสุมา อนุตรา จ ฆมพูทีป
 อนุตรา จ วิเทเส คมนนคโค ทิมมทธานํ ปากฎ อโหสิ พุทธรูปาท-
 กาลโต วา อุกุครีปี อภวิสส, ตสฺมา สลลกุเขทพฺพาเยว ๖ เสยฺยถิํ ๖
 เย หิ ฆมพูทีปวาสินอ วิเทเสสุ วณิซุชยคฺคาถาย วา นินวสนสุตคฺคาถาย วา
 จาริกํ วิจรัส, เทสุ โย โกจิ ยํ สาสนํ สกฺกโรติ ครุกโรติ มาเนติ
 ปุชฺเชติ, ททเวททาย สยเมว ปฏิปชฺชติ ตสฺมิญจ ทํทํรฎจวาสินอ สมากเปทฺวา
 อนุวคฺคาเปตี ๖ อิมินา นินยามเนว ยดา พุราหฺมณลฺลทฺธิ วิเทเสสุ ปากฎา
 เอวเมว พุทฺธศาสนมฺปิ ๖ เทสมฺปน นานคฺคํ สารคฺคณคฺคเมว ๖ กถํ ๖
 ทคฺค หิ ทิพฺเพทาทิสฺสยฺหิตา พุราหฺมณลฺลทฺธิ ชคฺคิยาทินํ รฎจปฺปสฺสโนปายญฺคฺคาถ
 อคฺคาถย สํวคฺคทฺธิ ๖ พุทฺธศาสนมฺปน ทาย เจว พุทฺธนญฺจ
 ชนानํ สมฺมาปฏิปคฺคิยา ๖ อถวา ๖ ทคฺค จ พุราหฺมณลฺลทฺธิ ชาติ-
 กุลาทินมนุรูปเน มนุสฺसानํ อุนาริกํ หิตคฺคเจว สฺซญฺจ อวาทฺธิ, เนว
 พุทฺธศาสนํ ๖ คคฺคทฺธิ อคฺคทโน อคฺคทโน สมฺมาปฏิปคฺคิยานุรูปเน มนุสฺसानํ
 หิตคฺคชาวนํเยว โหติ ๖ ทปฺปจฺจยา จ ทฺวินนํ พุราหฺมณลฺลทฺธิยา เจว
 พุทฺธศาสนสุต จ วิเทเสสุ อภิวทฺคณนํ เนว สทิตํ ๖ นิตฺสสนญฺเจทค
 ทฎจพฺพํ ๖ ยสฺมิญฺหิ เทเส ฆมพูทีปวาสี ชคฺคิโย มหาราชา รชฺช
 กาเรติ, ตสฺมิ พุราหฺมณลฺลทฺธิ วุทฺธสิ วิรุพฺพํ เวปฺปุลลํ ปาปฺปณิ เสยฺยดาปี
 ทยฺยภาสาย ชวา กัมพฺพชา อิติ จ เอวํนามาทิสฺส เทเสสุ ๖ ยสฺมิมฺปน
 เทเส ททฺทโร รชฺช กาเรติ, ตสฺมิ พุทฺธศาสนํ เสยฺยดาปี ทยฺยภาสาย
 จิน ญีปฺปนํ พมํ มอญฺ โทย อิติ จ เอวํนามาทิสฺส ๖